

Kari Kemppainen

Suomen Pankki

Talouselukutaidon kehittäminen maksamisen murroksessa

Maksuneuvoston kokous 26.10.2017

Taustaa: Maksuneuvoston e-kirjaseen ”Millä tavoin maksamme 2020-luvulla? keskeiset löydökset

3 trendiä:

- **Maksamismarkkinat pirstaloituvat:** lukuisia uusia toimijoita ja maksusovelluksia
- **Maksaminen reaaliaikaistuu:** 24/7-maailma
- **Maksaminen sulautuu ostoprosessiin** ja häipyä taustalle

=> haasteita taloudenhallinnalle ja tarpeet ”uudelle talouslukutaidolle”

Maksuneuvoston työohjelma 2017:

Taloudellisen lukutaidon edistäminen ja varmistaminen finanssipalveluiden digitalisaation edistyessä

Edellisen kokouksen 5.4.2017 mandaatti talouslukutaitotyöryhmälle

- Talouslukutaidon tarve noussut entistä vahvemmin esiin tulevaisuuden maksamisen sulautuessa ostotapahtumaan ja muuttuessa huomaamattomaksi taustatoiminnoksi
- Sovittiin, että
  - maksuneuvoston jäsenorganisaatioissa kartoitetaan jo olemassa oleva talouslukutaitoon liittyvä materiaali
  - muodostetaan pienryhmä pohtimaan mahdollisia talouslukutaidon edistämisen jatkotoimia.
- Kartoituksen tulokset ja mahdolliset ehdotukset jatkotoimiksi esitellään seuraavassa maksuneuvoston kokouksessa.

Talouselukutaitoryhmän jäsenet

- Markus Lahtinen, VNK
- Risto Koponen, VM
- Sami Rapiokallio, Kela
- Timo Peltonen, Finanssivalvonta
- Petri Malinen, SY
- Eeva-Liisa Koltta-Sarkanen, TEM
- Jussi Karhunen, Finanssiala
- Elina Antila, Fine
- Tiina-Maija Toivola, TAT
- Paula Pessi, Kuluttajaliitto
- Sirpa Nordlund, Nets
- Juha Pantzar, Takuusäätiö
- Pirjo Kuusela, Nordea
- Anu Raijas, KKV
- Ville Keto, OP
- Sari Lounasmeri, Pörssisäätiö
- Olli-Pekka Ruuskanen, PTT
- Kristina Kaihari, OPH
- Kirsi Ruhanen, HYOL
- Heli Snellman, Suomen Pankki
- Kari Kempainen, Suomen Pankki

Työryhmän työ (1): Talouslukutaitomateriaalin kartoitus

Tilannekatsaus talouslukutaitomateriaalin kartoituksessa

- Maksuneuvoston jäsenorganisaatioilta ja muiltakin tahoilta saatu runsaasti ”talousosaamis- / talouslukutaitomateriaalia”
- Materiaalin työstäminen meneillään Suomen Pankissa
- Kartoituksen perusteella työstetyn linkkikokoelman julkaiseminen internetissä:
  - **Esimerkiksi maksuneuvoston sivustolla?**

Työryhmän työ (2): Talousosaamisen käsitteistön ja mahdollisen kehikon koonti

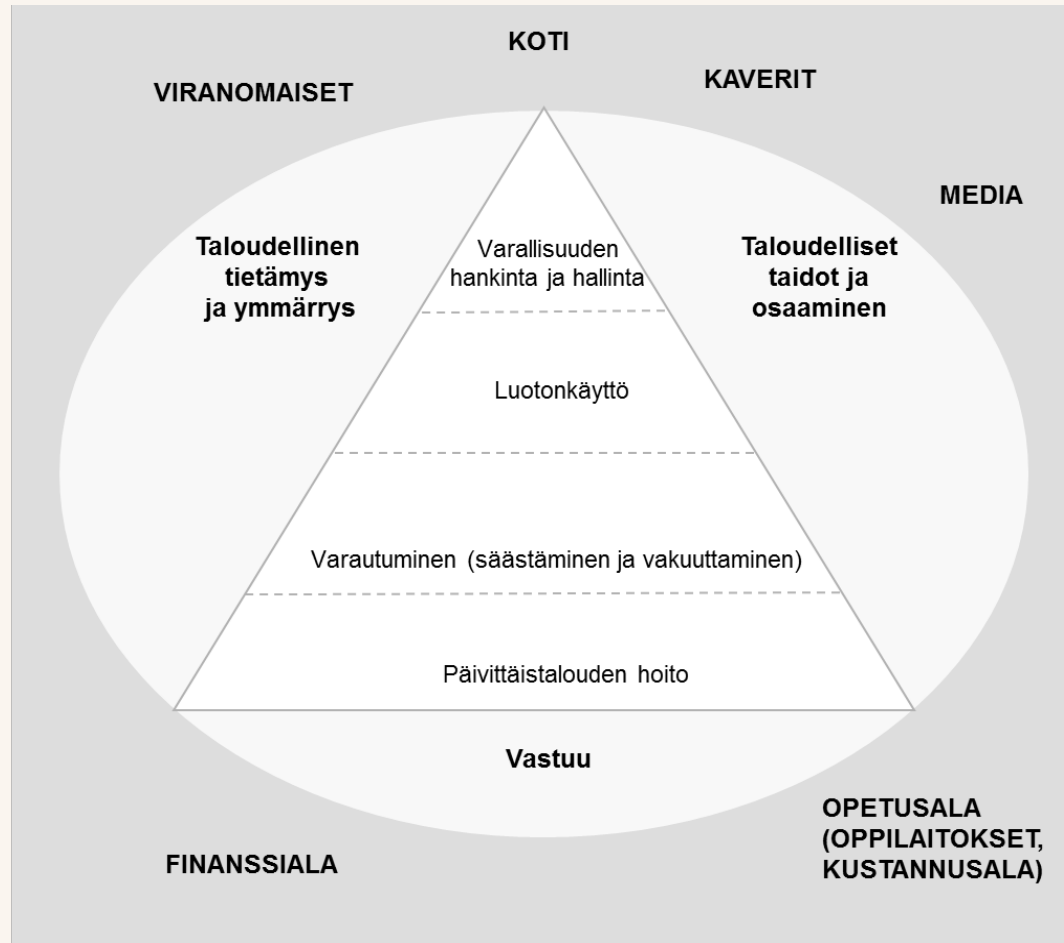
Näkökulmia talousosaamiseen:

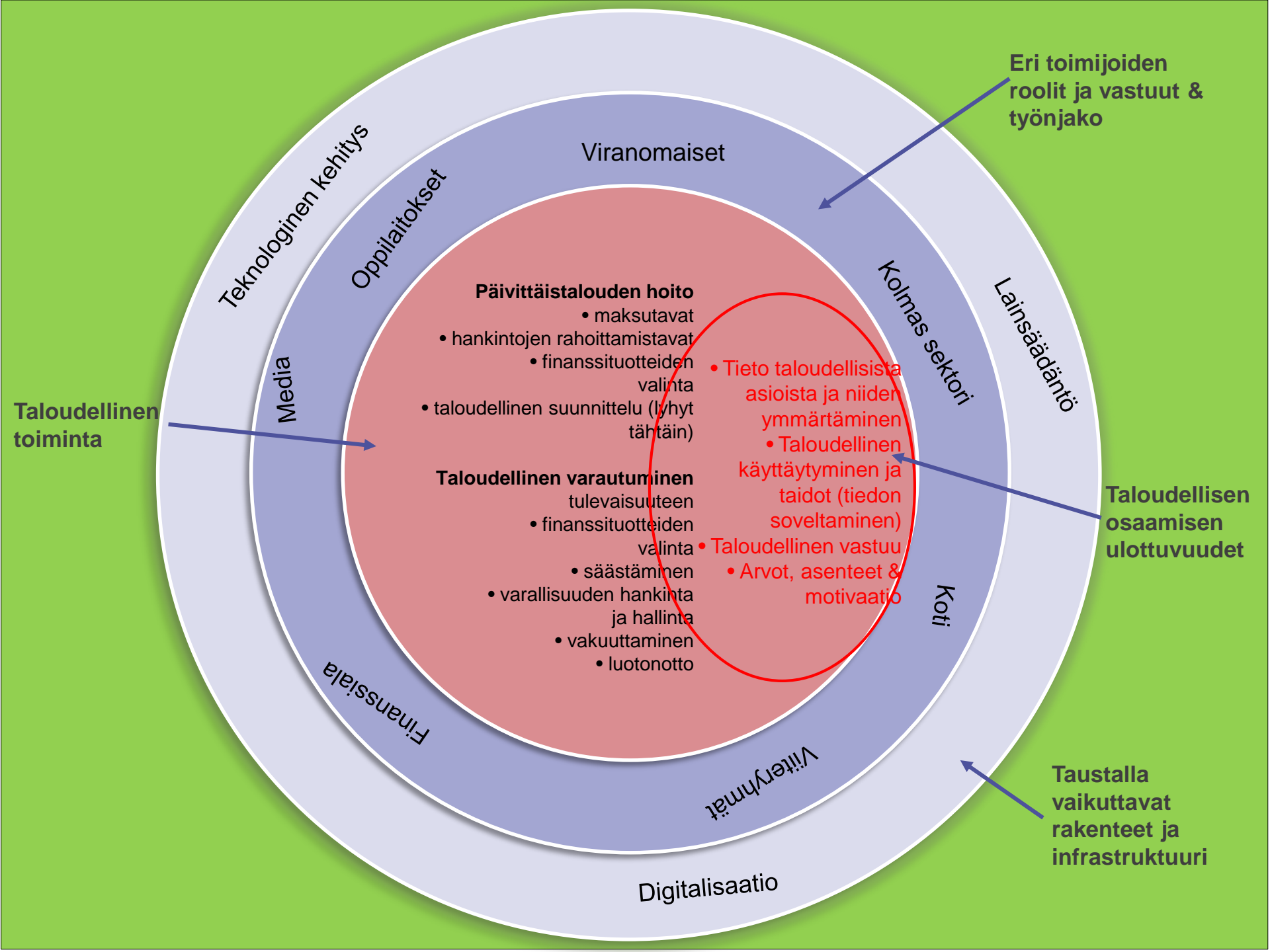
- Ennaltaehkäisy - ei korjata velkaantumisongelmaa, vaan estetään niiden syntyminen
- Talousosaamisen haasteita liittyy kaikkiin elämänvaiheisiin ja -tilanteisiin, mutta kriittisiä ovat erityisesti elämän murrosvaiheet (esim. nuorella itsenäisen elämän aloittaminen, perheen perustaminen, avioerot, työttömyys, sairaus, eläkkeelle jääminen jne.)
- ”Talousosaaminen on tärkeä kansalaistaito”

=> Maksuneuvoston näkemykset

Taloudellisen osaamisen ulottuvuudet, sisältöalueet ja teemat

Työryhmän työ (3): Talousosaamisen edistämisen koordinointi

- Kootaan tietoa eri toimijoiden **toiminnasta** sekä **hankkeista** taloudellisen osaamisen alueella
  - Toimijoiden välisen työnjaon selkiyttäminen ja siitä tiedottaminen → eri toimijoiden roolit, toimintatavat, vastuut ja velvoitteet tulee olla kaikkien tiedossa ja hyväksymät
  - Työkalut ja niistä tiedottaminen
  - Vertaistuen ja -tiedon hyödyntäminen
- Yhteistyön parhaimpien toimintamuotojen tunnistaminen
- Hankkeiden ajallinen jatkuvuus, ei vain lyhytaikaisia projekteja & kv. esimerkkien soveltaminen (OECD)

⇒ *Maksuneuvoston näkemykset koordinoivasta tahosta*

Työryhmän työ (4): Mahdollisen kansallinen strategian laatiminen

- Toimijoilla tulee olla yhteinen tavoite taloudellisen osaamisen edistämisessä
  - eri toimijoiden intressit ja velvollisuudet
  - toimijoiden välinen luottamus
- Taloudellisen osaamisen edistäminen on osa yhteiskuntavastuuta
- Talousosaamisen säännöllinen mittaaminen (OECD-mittaristo) ja kehityksen seuraaminen
  - Riskiryhmien tunnistaminen → interventioiden suunnittelu
  - Toimenpiteiden vaikuttavuuden tutkiminen
- Seurataan taloudellisten ympäristön, suhdanteiden ja olosuhteiden sekä infrastruktuurin vaikutusta ja päivitystarpeita kansalaisten talousosaamiseen

=> Maksuneuvoston näkemykset

Jatkotoimet maksuneuvostolle esitettäväksi

- e-kirjastyylinen asiantuntijakirjoitus-kokoelma ”**Talouslukutaito 2020-luvulla**”
  - Kokoelma 2-4 sivun lyhyitä kirjoituksia eri sidosryhmiltä
  - Aikatauluehdotus: kirjoitukset valmiit 31.1.2018
  - ⇒ Toimii lähdemateriaalina ”talousosaamisen edistäjille”

- **Taloulosaamisen edistämisen koordinointi**
  - Kokoa tietoa eri toimijoiden hankkeista ja materiaaleista
  - Yhteistyön edistäminen eri toimijoiden välillä & ”parhaat käytännöt” käyttöön
  - Toiminnan jatkuvuuden varmistaminen
  - Pohdinta/esitys koordinoivaksi tahoksi

- **Kansallinen strategia taloulosaamisen edistämiseksi**
  - ”Taloudenhallinnan neuvottelukunnan kannanotosta kansalliseksi strategiaksi yo. koordinoivan tahon johdolla”